

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2018/1455**18. aprill 2018****tähelepanekutega, mis on ühisettevõtte SESAR 2016. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa**

EUROOPA PARLAMENT,

- võttes arvesse oma otsust ühisettevõtte SESAR 2016. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 94 ja IV lisa,
  - võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit ning transpordi- ja turismikomisjoni arvamust (A8-0077/2018),
- A. arvestades, et ühisettevõtte SESAR (edaspidi „ühisettevõtte“) loodi 2007. aasta veebruaris selleks, et viia ellu Euroopa lennuliikluse uue põlvkonna juhtimissüsteemi (SESAR) programm, mille eesmärk on moderniseerida liikluse juhtimist liidus;
- B. arvestades, et tulenevalt nõukogu määruse (EL) nr 721/2014⁽¹⁾ vastuvõtmisest pikenes ühisettevõtte tegutsemisaeg programmiga SESAR 2020 (edaspidi „SESAR 2020“) kuni 31. detsembrini 2024;
- C. arvestades, et ühisettevõtte kavandati avaliku ja erasektori partnerlusena ning selle asutajaliikmed on liit ja Eurocontrol;
- D. arvestades, et liidu rahaline toetus on programmist „Horisont 2020“ rahastatava SESAR 2020 2014–2024 kasutuselevõtu etapis 585 000 000 eurot; arvestades, et uute programmi „Horisont 2020“ liikmelepingute alusel on Eurocontrol'i eeldatav osalus umbes 500 000 000 eurot ning lennundustööstuse muude partnerite eeldatav osalus umbes 720 700 000 eurot, millest ligi 90 % peaks olema mitterahaline;

2015. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise järelemeetmed

1. märgib, et ühisettevõtte lisas oma menetlustesse huvide konflikti puudumise deklaratsiooni ühtse vormi;

Üldine teave

2. võtab teadmiseks, et kontrollikoja aruandes ühisettevõtte 31. detsembril 2016 lõppenud eelarveaasta 2016 raamatupidamise aastaaruande kohta („kontrollikoja aruanne“) leitakse, et aastaaruanne kajastab kõigis olulistest aspektides õiglaselt ühisettevõtte finantsolukorda 31. detsembri 2016. aasta seisuga ning ühisettevõtte finantstulemusi, rahavooge ja netovara muutusi siis lõppenud aastal vastavalt ühisettevõtte finantseeskirja sätetele ja komisjoni paarvepidaja poolt vastu võetud raamatupidamiseeskirjadele;
3. võtab teadmiseks, et kontrollikoja aruande põhjal on ühisettevõtte 2016. aasta raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad tehingud kõigis olulistest aspektides seaduslikud ja korrektsed;

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

4. märgib, et ühisettevõtte maksete eelarve oli 2016. aastal 157 100 000 eurot (2015. aastal 136 900 000 eurot);
5. märgib kontrollikoja aruande põhjal, et ühisettevõtte 2016. aasta lõplik, seitsmendast raamprogrammist ja programmist „Horisont 2020“ kasutada olnud eelarve sisaldas 101 400 000 euro suuruses summas kulukohustuste assigneeringuid ja 162 800 000 euro suuruses summas maksete assigneeringuid;

⁽¹⁾ ELT L 192, 1.7.2014, lk 1.

6. märgib, et kontrollikoja aruande põhjal olid kulukohustuste ja maksete assigneeringute kasutusmäärad vastavalt 95,7 % ja 63,2 %; väljendab muret, et maksete assigneeringute madal kasutusmäär tuleneb peamiselt viivitustest ühisettevõtte liikmete tehtud uuringute ja arendustöö rakendamisel; tõdeb, et liikmete uuringute ja arendustöö maksete laekumisel tekkinud viivituste üks peapõhjusi on see, et programmi „Horisont 2020“ ühiseid IT-vahendeid on olnud keeruline kohandada ühisettevõtte erivajadustele; esmatähtsa küsimusena tuleks siiski tagada, et samu probleeme tulevikus enam ei tekiks;
7. märgib, et 2016. aasta auditi raames auditeeriti 383 kuluaruannet, milles olid esindatud kõik 15 liiget ja mille summa oli 77 000 000 eurot ehk 10 % kulunõuete 728 800 000 euro suurusest kogusummast, kusjuures jääkvigade määr oli 1,34 %;

Mitmeaastane eelarve täitmine seitsmenda raamprogrammi ja TEN-T raames

8. märgib, et ühisettevõtte oli programmi SESAR 1 („SESAR 1“) tegevus- ja halduseelarvest (kokku 892 800 000 eurot) 2016. aasta lõpu seisuga sidunud kulukohustusi summas 827 400 000 eurot ja teinud makseid summas 704 200 000 eurot (79 % olemasolevast eelarvest);
9. märgib, et ühisettevõtte põhi- ja haldustegevuseks ette nähtud teiste liikmete mitterahalise ja rahalise osaluse 1 254 500 000 euro suurusest summast (670 200 000 eurot Eurocontrolilt ja 584 300 000 eurot lennundussektori esindajatelt) oli ühisettevõtte 2016. aasta lõpuks kinnitanud 910 000 000 euro suuruse osaluse (427 700 000 eurot Eurocontrolilt ja 482 300 000 eurot lennundussektorilt); märgib ka, et 2016. aasta lõpu seisuga olid teised liikmed ühisettevõttele teatanud mitterahalisest osalusest summas 133 500 000 eurot (49 200 000 eurot Eurocontrolilt ja 84 200 000 eurot lennundussektori esindajatelt);
10. märgib, et 2016. aasta lõpu seisuga oli liidu rahaline toetus kokku 597 100 000 eurot, samas kui Eurocontrol ja lennundussektorit esindavate liikmete mitterahalise ja rahalise osaluse kogumaht oli vastavalt 476 900 000 eurot ja 566 500 000 eurot;

Mitmeaastane eelarve täitmine „Horisont 2020“ raames

11. märgib, et ühisettevõttele programmi „Horisont 2020“ raames programmi SESAR 2020 rakendamiseks eraldatud 585 000 000 eurost oli ühisettevõtte 2016. aasta lõpuks sidunud kulukohustustega 61 600 000 eurot ja teinud makseid summas 49 900 000 eurot (8,5 % eraldatud vahenditest); märgib ka, et nimetatud makseid tehti peamiselt programmi SESAR 2020 projektide esimese laine ettemakseteks;
12. märgib, et 2016. aasta lõpu seisuga oli liidu rahaline toetus ühisettevõtte põhitegevusele kokku 56 800 000 eurot;
13. rõhutab, et teiste liikmete mitterahaline ja rahaline osalus ühisettevõtte programmi SESAR 2020 põhitegevuses peaks olema 1 220 700 000 eurot (500 000 000 eurot Eurocontrolilt ja 720 700 000 eurot lennuliikluse sektorilt); väljendab muret selle pärast, et 2016. aasta lõpuks ei olnud haldusnõukogu mitterahalisi ega rahalisi osalusi kinnitanud, kuid märgib, et SESAR 2020 projektid olid alles algfaasis; võtab teadmiseks asjaolu, et eeldatakse, et liikmed esitavad oma esimesed kuludeklaratsioonid 2018. aastal ja ühisettevõtte hakkab seejärel nendega seotud mitterahalisi osalusi kinnitama;
14. märgib, et ühisettevõttel oli keeruline programmi „Horisont 2020“ IT-vahendeid oma erivajadustele kohandada, mistõttu tekkisid viivitused liikmete uuringutele ja arendustööle mõeldud maksete laekumisel; peab kahetsusväärseks, et ühisettevõtte kontrollile mitte allunud väliste tegurite tõttu tuli 2016. aastal tühistada paranduseelarvega 14,5 miljoni eest maksete assigneeringuid, mis olid seotud SESAR 2020 konkursikutsete ja tegevustega, mis olid algselt 2016. aasta eelarves ette nähtud; on mures selle pärast, et täitmata kulukohustuste summa suureneb pidevalt (2016. aastal jooksul suurenes see 72,1 miljonilt eurolt 83,8 miljonile eurole), ja nõuab, et pärast SESAR 2020-le üleminekut toimiks areng vastupidises suunas;
15. tunneb heameelt selle üle, et 2016. aastal allkirjastati Eurocontrol ja ühisettevõtte SESAR vahel uus leping, milles on Eurocontrolile antud SESARi kaasajatjana uued ülesanded ning esitatud mitu SESAR 2020 rakendamise seotud kohustust; tunneb ühtlasi heameelt selle üle, et liikmete arv suurenes 19ni ning liikmed esindavad kogu sektorist rohkem kui 100 äriühingut, kes hakkavad osalema SESAR 2020 tööstusuuringutes, kinnitamismenetluses ja lahenduste esitlemisel; võtab teadmiseks, et 2017.–2019. aastaks võeti vastu ühisettevõtte ühtse programm dokumendi esmaversion;

Hanke- ja töölevõtmismenetlused

16. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et ühissettevõttes oli 31. detsembri 2016. aasta seisuga 44 töötajat (2015. aastal 41);
17. juhib tähelepanu asjaolule, et ühissettevõtte korraldas oma finantseeskirjaga kooskõlas kuus hankemenetlust ligikaudu 22 300 000 euro väärtuses, et tagada tarnijate vahel õiglane konkurents ja ühissettevõtte rahaliste vahendite võimalikult tõhus kasutamine;
18. märgib, et teenuste hankemenetluste puhul on ühissettevõtte kehtestanud lepingu maksimaalse eelarve; on mures, et see maksimaalne summa ei põhine süstemaatilisel kulude prognoosimisel ega mõistlikul turuhindade võrdlussüsteemil; märgib ka, et see ei taga ühissettevõtte mitmeaastaste teenuslepingute kulutasuvust, kuna kogemused näitavad, et enamik saadud pakkumustest oli eelarvele kehtestatud ülempiiri lähedal; peab tervitatavaks asjaolu, et ühissettevõtte võttis kontrollikoja tähelepanekuid järgides 2017. aasta aprillis kasutusele meetodika lepingutega seotud vajaduste ja kulude süstemaatiliseks hindamiseks juba hanke kavandamisetapis;
19. võtab teadmiseks 2016. aastal teostatud personali võrdlusanalüüsi tulemused: 62 % põhitegevusega seotud ametikohti, 30 % administratiivseid ja 8 % neutraalseid ametikohti;

Huvide konfliktide ennetamine ja haldamine ning läbipaistvus

20. märgib, et 2016. aastal teostas üheksa auditit üks teine välisauditiettevõtte, kuna liikme ja vannutatud audiitori vahel tuvastati huvide konflikt; võtab teadmiseks, et ühissettevõtte muudetud raamleping näeb ette auditeerimisteenuseid kolme välisauditiettevõtte poolt ja auditeid teevad üksnes need ettevõtted; rõhutab asjaolu, et tehtud auditite käigus ei ole seni tuvastatud ühtegi tõsist probleemi, mis nõuaks haldusnõukogu tähelepanu;

Sisekontroll

21. peab tervitatavaks asjaolu, et ühissettevõtte on loonud finants- ja tegevusalaste dokumentide kontrollil põhinevad eelkontrollimenetlused ja teeb toetusesaajate juures järelauditeid;
22. väljendab muret asjaolu üle, et ühissettevõtte ei ole veel koostanud liikmetele ja nende välisaudiitoritele spetsiaalseid suuniseid, mis käsitlevad liikmete mitterahalise osaluse deklareerimist ja kinnitamist SESAR 2020 projektide puhul; on mures ka selle pärast, et ühissettevõtte ei ole koostanud sisesuuniseid SESAR 2020 projektidega seotud kulunõuete eelkontrollimiseks; tunneb heameelt asjaolu üle, et ühissettevõtte haldusnõukogu võttis 2016. aasta detsembris vastu mitterahalise osaluse meetodikat ja kinnitamismenetlust käsitleva dokumendi „Methodology and Validation process for In kind contributions (IKC) in the SJU (SESAR 2020 Programme only)“; märgib, et ühissettevõtte on lubanud uurida, kas SESAR 2020 projektidega seotud eririskidele on vaja kohandada komisjoni „Horisont 2020“ eelkontrollistrateegiat;
23. palub ühissettevõttel kehtestada süstemaatiline sisemenetlus juhuks, kui toetuse projektikoordinaatori puhul leitud nõrk finantsvõimekus on vaja ümber hinnata, ning võtta sealhulgas meetmeid suurenenud finantsriski maandamiseks ja kompenseerimiseks; märgib, et liikmetele ega nende välisaudiitoritele ei ole antud spetsiaalseid juhiseid, kuidas liikmete mitterahalist osalust SESAR 2020 projektides deklareerida ja kinnitada, ning palub, et ühissettevõtte koostaks pädevusraamistiku ja kinnituse näidise enne igasuguse mitterahalise osaluse algust 2018. aastal;
24. tunneb heameelt selle üle, et ühissettevõtte kasutab jätkuvalt riskide tõhusaks kontrollimiseks, juhtimiseks ja maandamiseks mitmetahulist käsitlust, ja eeldab, et ühissettevõtte pöörab erilist tähelepanu kriitilise tähtsusega ettevõtlusriskidele, mille ta tegi kindlaks seoses lennuliikluse korraldamise üldkava ja SESAR 2020-ga; peab kiiduväärseks, et ühissettevõtte haldusnõukogu võttis 18. märtsil 2016 vastu pettusevastase strateegia;
25. märgib, et SESAR 1 puhul oli kavas teha viie valitud liikme juures 21 audititoimingut, millest 14 viidi lõpule 2016. aastal, kui kolmanda auditsükli raames kontrolliti kõiki 15 liiget, nagu on kirjeldatud ühissettevõtte järelaudite strateegias; on mures selle pärast, et 2016. aasta jääkvigade määr oli 6,21 %; on aga rahul, et SESAR 1 kumulatiivne jääkvigade määr on 1,34 %;

Siseauditid

26. märgib, et komisjoni siseauditi talitus auditeeris 2015. aasta oktoobris ühisettevõtte tegevuse juhtimist ja ajakohastatud üldkava; märgib, et siseauditi talitus esitas kolm soovitus; palub ühisettevõttel anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile veel täitmata soovitude rakendamise kohta aru;
27. märgib, et siseauditi talitus teostas 2016. aasta oktoobris programmi „Horisont 2020“ protsesside auditi; võtab teadmiseks asjaolu, et selles auditis hinnati, kuidas ühisettevõtte järgib programmi „Horisont 2020“ protsesse, nimelt seoses teemade tuvastamise, toetustaotluste hindamise ja valiku ning toetuslepingute ettevalmistamisega;

Projektikonkursid

28. märgib, et ühisettevõtte tööstusharu ettevõtetest liikmetele suunatud tööstusuuringute piiratud konkursi raames andis ühisettevõtte toetust projektikonsortsiumidele, seda hoolimata asjaolust, et kahel juhul olid Teadusuuringute Rakendusameti poolt toetusesaajate juures tehtud rahalise elujõulisuse kontrollid näidanud, et konsortsiume koordineerivate liikmete finantsvõimekus oli nõrk; märgib, et see tähendab suuremat finantsriski nende projektide elluviimisel ning finantsrisk on suurem ka teiste projektide puhul, milles nimetatud kaks toetusesaajat osalevad; märgib, et mõlema juhtumi juhul põhjendas tegevdirektor oma otsust täiendava juhtumipõhise riskihindamisega, mille olid teinud ühisettevõtte töötajad; väljendab muret asjaolu pärast, et ühisettevõtte ei ole seni kehtestanud süstemaatilist sisemenetlust juhuks, kui toetuse projektikoordinaatori nõrk finantsvõimekus on vaja ümber hinnata, sealhulgas meetmeid suurenenud finantsriski maandamiseks ja kompenseerimiseks; märgib, et ühisettevõtte leidis „Horisont 2020“ suuniste järgi tehtud täiendavate riskihinnangute põhjal, et projektikoordinaatoritest loobumine üksnes Teadusuuringute Rakendusameti analüüsi tulemuste alusel oleks võinud tekitada ühisettevõttele olulise kohtuvaidluse riski; märgib, et ühisettevõtte nõustub, et tuleb kehtestada sisemenetlus toetuse projektikoordinaatori nõrga finantssuutlikkuse ümberhindamiseks, sealhulgas meetmed suurenenud finantsriskide maandamiseks ja kompenseerimiseks;

Teabevahetus

29. tõdeb, et ühisettevõttel on vaja teavitada liidu institutsioonide kaudu liidu kodanikke oma teadusuuringute ja koostöö tähtsusest; toonitab, kui oluline on tõsta esile selle töö tulemusel tehtud tegelikke edusamme, mis on oluline osa tema ülesandest, ning seda, et ta teeb koostööd teiste ühisettevõtetega, tõstmaks üldsuse teadlikkust ühisettevõtete tegevusest tõusvast kasust;
30. palub komisjonil tagada ühisettevõtte otsene kaasamine programmi „Horisont 2020“ vahehindamise protsessi ühisettevõtete edasise lihtsustamise ja ühtlustamise valdkonnas;

Muud küsimused

31. on rahul sellega, et kogu SESAR 1 projektidega seotud põhitegevus oli 2016. aasta lõpuks lõpetatud ja et SESARi lahenduste kataloogi esmaväljaandes sisalduvad 61 lahendust, mis on tööstustoomiseks ja kasutuselevõtmiseks valmis, on lennundussektorile üle antud; märgib, et 54 SESAR 1 käigus esitatud lahendust arendatakse SESAR 2020-s edasi, mis näitab, milliseid pingutusi tuleb teha, et üleminek ühest programmist teise oleks tõhus;
32. kutsub ühisettevõtet ja komisjoni üles hindama SESARi lahenduse kasutuselevõtu tulemusi, pidades eelkõige silmas koostalitlusvõime tagamist ja edasisi samme ühtse Euroopa taeva lõpuleviimisel; võttes arvesse, et kasutuselevõtu etapp on juba käimas, palub ühisettevõttel alustada Euroopa õhuruumi uut ülesehitust käsitleva katseprojekti väljatöötamist, mis aitaks oluliselt kaasa kasutuselevõtu finantstulemuslikkusele;
33. peab kiiduväärseks, et 2016. aasta novembris avaldati SESARi uuring droonide tulevikuväljavaadete kohta Euroopas („SESAR European Drones Outlook Study“); on seisukohal, et droonide ohutuks integreerimiseks Euroopa õhuruumi on vaja mitmesuguseid uuendusi, sealhulgas lennuliikluse korraldamisega seotud tehnoloogiaid; võtab huviga teadmiseks, et uuringus on antud ülevaade Euroopa droonituru arengust 2050. aastani ja kirjeldatud suurt potentsiaali, mis sellel Euroopa ja selle üldise konkurentsivõime jaoks on, samuti meetmeid, mida tuleb järgmise 5–10 aastal jooksul võtta, et see potentsiaal ära kasutada, sh on käsitletud seda, kuidas toetataks teadus- ja arendustegevust sellega, kui loodaks liidu tasandi süsteem, mis kätkeb nii õigusraamistikku kui ka tehnoloogiat, mis koondab kõik peamised avalikud ja erasektori asjaosalised ning mille tulemusel eraldatakse rohkem liidu raha, edendades nii eelkõige selle sektori väikesi ja keskmise suurusega ettevõtteid;

-
34. märgib, et Euroopa õhuruumi korraldamine on endiselt killustatud ja ühtse Euroopa taeva kontseptsiooni ei ole veel saavutatud; kordab, et ühissetevõttel on ühtse Euroopa taeva tugisambaks oleva projekti SESAR uuringute koordineerimisel ja rakendamisel äärmiselt oluline roll, kuigi SESARi projekti eesmärkide täitmise tähtaeg lükati algselt kavandatud 2020. aastalt edasi 2035. aastale;
  35. juhib tähelepanu sellele, kui oluline on lahendada Euroopa õhuruumi killustatuse probleem, sest Euroopa ühtne turg ei kasuta praegu ühtse Euroopa taeva pakutavaid eeliseid täielikult ära.
-